



НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ  
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ  
Навчально-науковий інститут лісового  
і садово-паркового господарства  
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

## **ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ**

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

# **ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ**

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів  
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

## **ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ КУЩІВ *BUXUS SEMPERVIRENS* L., ПОШКОДЖЕНИХ САМШИТОВОЮ ВОГНІВКОЮ**

*Ю.І. Косенко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент  
Національний університет біоресурсів і природокористування  
України, м. Київ, Україна*

Самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.) один із найбільш поширених вічнозелених кущів, які використовуються для створення живоплотів та різноманітних стрижених форм, що має сталий попит на ринку ландшафтного дизайну.

Пошкодження самшиту вічнозеленого самшитою вогнівкою (*Cydalima perspectalis* Walker, 1859) в Україні має значне поширення упродовж останніх трьох років. Тому дослідження щодо відновлення пошкоджених саджанців самшиту та стійкості окремих саджанців є актуальними та мають практичне значення.

Метою роботи була необхідність оцінити стан дослідних рослин самшиту та можливість їх відростання після значного пошкодження самшитою вогнівкою у шкільному відділенні розсадника.

Досліди проводились на території навчально-дослідного розсадника кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій НУБіП України упродовж 2018 та 2019 років.

Нами були проведені спостереження за 240 сформованими кущами висотою від 20 до 25 см, для яких застосовувався періодичний полив у літній період із використанням краплинного зрошення, оскільки кількість атмосферних опадів в окремі посушливі періоди досліджень була недостатньою для розвитку рослин.

Після появи перших пошкоджень саджанців самшиту гусеницями вогнівки у третій декаді квітня 2018 року, проводилась періодична обробка (через 2-3 тижні) інсектицидами у наступній послідовності: Актара, Конфідор, Децис, Актелік, Нурел Д, Оперкот за рекомендованими виробником нормами витрати препарату.

Незважаючи на періодичні обробки хімічними препаратами, та утримання садивного матеріалу у доброму стані, в кінці вересня 2018 року вогнівці вдалося відновити покоління гусениць (третє, або четверте) та спричинити пошкодження 97 % кущів за 3-денний строк

до такого стану, де було пошкоджено 100% зеленої маси листків, і лише окремі його екземпляри у кількості 7 шт. ( 3% від загальної кількості) залишилися неушкодженими. В такому стані саджанці увійшли в зимовий період 2018-2019 року, який був достатньо теплим, порівняно з попередніми за 3 роки.

У першій декаді квітня 2019р. було проведене профілактичне оприскування дослідних саджанців самшиту інсектицидом Оперкот (норма витрати - 5мл/10л) з додаванням прилипача Ліпосам (8мл/10л). При цьому почалося поступове нарощення зеленої маси кущами, за якими велось регулярне спостереження щотижня. Лише на початку липня була помічена поодинокі гусінь невеликих розмірів та незначні пошкодження верхівки молодих приростів. Одразу було проведено оприскування препаратом Енжіо (3,6 мл/10л) з прилипачем Ліпосам. Остання профілактична обробка була здійснена інсектицидом Конфідор, з використанням попередньо прилипачем, у другій декаді вересня.

Друга декада жовтня характеризувалась закінченням росту самшиту, за яким велись спостереження. Опосередкованим показником відновлення після пошкоджень шкідником саджанців став їх стан, який визначили на кінець вегетаційного періоду. Методика визначення стану рослин передбачала його оцінювання в балах за наступними показниками:

відмінний стан – 5 (наявність значної кількості рівномірно розташованих приростів у формі кулі, темно-зелений колір листя);

добрий стан – 4 ( значна кількість приростів, розташованих нерівномірно, темно-зелений колір листя);

задовільний стан – 3 (незначна кількість приростів, розташованих нерівномірно, або з наявністю западин у кроні куща за рахунок невідновлених гілок);

незадовільний стан – 2 (прирости незначні або зовсім відсутні, гілки сухі).

Розподіл рослин за станом став наступним: відмінний – 49%, добрий –32%, задовільний – 13%, незадовільний – 6%.

Проведені дослідження показали, що за виконання регулярних спостережень та вчасних профілактичних обробок найбільш дієвими з обраного переліку інсектицидами (Оперкот та Конфідор), проведенням періодичного поливу, можливо сприяти відновленню значної частини (понад 80%) пошкоджених самшитовою вогнівкою саджанців самшиту вічнозеленого.